

C: 2007/mart2006_3.doc

НЯКОИ ГЕО-ПОЛИТИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА ЕВРОИНТЕГРАЦИЯТА НА Р. БЪЛГАРИЯ (Размисли върху предпоставките на българския евро оптимизъм)

Кирил Кертиков

I. Евроинтеграцията на България – необходимост и за Европейския съюз

Близо година след “сакралната” дата 1 януари 2007 г., когато Република България след сложни перипетии все пак бе приета в Европейския съюз (ЕС)¹, в общественото съзнание все още не е напълно заличено повърхностното мнение, че това е един едва ли не “самарянски” политически жест от страна на “Клуба на богатите”. Фактически (и крайно време е това да се осъзнае) *Европейският съюз има свои конкретни геополитически и геостратегически интереси² и България (заедно с Румъния) представлява страна, чрез която те биха могли в някаква степен да бъдат решени. Съгласно експертни оценки, оповестени освен в специализирани издания, но разпространени и чрез медиите, става дума поне за следните проблеми:*

* С интеграцията на България и Румъния ЕС почти затваря своите югоизточни граници, т.е. доизгражда се желаната “буферна” зона между него и част от останалия свят. (Става дума за граници, които следва да бъдат надеждно охранявани.)

---

¹ Европейската комисия препоръча приемането на България и Румъния от 1 януари 2007 г. на 26 септември 2006 г. (Европанорама, 04/2006 г.)

² Под геополитически и геостратегически интереси в следващото изложение се предпоставя зависимостта /респект. Независимостта/ на дадена страна от външни фактори. Не се изхожда изрично от известните социологически и политологически концепции от по-миналите столетия (напр. на Хаусхофер, Бокъл, Числен, Ратцел и др.), а се приема – с всички възможни уговорки, че предметът на изложение е свързан с “перипетииите”, които България преживява в периода ѝ на адаптация към глобализацията се свят – особено след 1989 г. (б.а.).

Поради специфичното си географско разположение Република Кипър, приета в Евросъюза при предпоследната вълна на неговото разширяване и представляваща остров, разположен между Гърция и Турция, не би могла да бъде надеждния филтър (или бариера) срещу очакваните емигрантски вълни, “мигриращата” проституция, растящия наркотрафик, нелегалните канали на оръжейния бизнес и пр. Текат дискусии дали (и ако евентуално “да”), то кога - и Турция би могла да бъде евро интегрирана и по този начин окончателно да бъде закрит южния фланг на Съюза. В този аспект приемането на Р. България в ЕС представляваше един съвременен геополитически и геостратегически акт.

* Отделни анализатори изразяват надежди, че чрез евроинтеграцията на България и Румъния (като християнски, макар и източно православни страни) би могло да се съхрани и възпроизведе традиционния конфесионален модел на европейската общност, включително и да бъде съхранен нейният предимно светски характер. Опасенията са свързани с евентуалното включване в Съюза и на Турция, страна с огромно (над 70 милионно) и предимно ислямско население.

* Лансирана е и идеята, че **чрез** евроинтеграция на България и Румъния (имащи съвкупно над 33 милионно население) става възможно да се разшири **автентичната европейска идентичност**.

В този контекст се дискутират различни схващания, които с известни уговорки биха могли да бъдат обобщено представени като *опит за отразяване* преди всичко на “глобално пълзящата американизация”, разбирана във възможно най-широкия смисъл на нейните негативни проявления – от американския “културен империализъм”³ до американския *хегемонизъм* и *неоимпериализъм* (идентифицирани от Нобеловия лауреат Дж. Стиглиц⁴) и *милитаризъм*, (срещу който специално възразява друг Нобелов лауреат – Х.

---

³ П и с а р е в, П. Американският “културен” империализъм. Списание “Понеделник”, № 4/2004 г. Прочее, мнозина други автори също обръщат внимание на феномена, отбелязвайки, че отличителна черта напр. на холивудските кино продукции са бруталното физическо насилие, отявлена – в т. ч. и детска - порнография, персоналната и социална арогантност и пр. антиобществени прояви (б.а.).

⁴ С т и г л и ц, Дж. Глобализацията и недоволните от нея. Университетско издателство “Стопанство”, 2003, 324 с.

Пинтър⁵). Прочее, идейно теоретичната - ако не *конфронтация*, то поне *несъвместимост* - между американския и европейския начини на живот е специално изследвана от Джереми Рифкин в монографията му “Европейската мечта. Как бъдещето на Европа затъмнява американската мечта”. (Рифкин, Дж., 2004.)

* Изразено е и предположение, че чрез включването на България в ЕС би могло да бъде преустроена съдебната система в страната, така че корупцията да бъде овладяна в поносими съгласно западноевропейските стандарти предели и по такъв начин да бъде осигурен нов инвестиционен климат – съдействащ, а не възпрепятстващ инициативността на европейските предприемачи.

* Обичайно в политическото пространство *изрично не се експлицира*, ала от анализаторите се осъзнава, че Евросъюзът **има належаща потребност и от демографско** – както в тесния, така и в широкия смисъл на понятието “разширяване”.

В “*тесен*” аспект – за да се превърне и в общност, поне относително конкурентно способна на демографските “гиганти” (като Китайската народна република, Индия, Пакистан, САЩ, Русия, Бразилия и др. (Известно е, че ЕС **няма** раждаемост, конкурентно способна на “външния” за него свят.) В този смисъл Съюзът е *принуден* да се разширява – включително и чрез интегрирането на България и Румъния. (Просто и защото с техните около 34 милиона души, респ. с бъдещото им възпроизводство, той би могъл в недалечна перспектива да реализира амбицията си да се превърне в общност, обединяваща половин и повече милиона души.)

В “широк”, т.е. в “*качествен*” аспект чрез интеграцията на България и Румъния в ЕС става възможно (макар и до известна степен) да бъде предотвратено “контрабандното “изтичане на мозъци” към САЩ. Иначе казано: осигуряват се надеждни предпоставки за реализацията на интелектуалния потенциал на тези две страни в рамките на европейската общност.

---

⁵ П и н т ъ р, Х. Буш и Блеър на съд заради Ирак .(Препечатка във в. “Атака” – 09.12. 2005 г.

* Чрез интеграцията на България и Румъния ЕС се разширява (макар и засега само в близка перспектива) и **зоната на общоевропейската валута** - еврото. И по такъв начин тя става все по-конкурентноспособна спрямо американския долар. (Не просто предстои, а реално тече процес на обуздаване на глобалната “доларизация” и изграждане на нова световна финансова система, при която общоевропейската валута ще се оказва все и все повече доминираща и контролираща световния пазар⁶.) Прочее, именно след кооптирането на България и Румъния в ЕС доларът “достигна” най-ниските си за последното десетилетие стойности. “Доларът най-евтин от осем години. Щатската валута се срина до 1,42 лв. Малта и Кипър въвеждат еврото” – обявиха световните медии.

(<http://standartnews.com/bg>, 11 07. 2007 г.)

И в този (финансов) смисъл евроинтеграцията на България, респ. и на Румъния, представлява “жизнено” необходим за ЕС принос срещу стихийната и безконтролна до неотдавна “доларизация” на световната икономика. (Което също потвърждава тезата, че ЕС **не прави** политически “подаяния” на двете страни, а и в това отношение има геостратегически интерес от интеграцията им към себе си.)

* От изключителна за Евросъюза е интеграцията на България в него с оглед **оптимизиране на неговата инфраструктура** – в най-широкия смисъл на понятието:

- комуникационна (модернизирани ж.п. линии и пътни магистрали⁷, опростен “излаз” и безпроблемно ползване на морските и дунавски пристанища, непрестанно развиващи се и широкообхватни далекосъобщителни връзки);

- облекчен достъп до руските и блискоизточните източници на суровини и енергии – предимно на нефт и газ.

---

⁶ След въвеждането на еврото като общоевропейска валута само три страни - Великобритания, Дания и Швеция запазват националната си валута. (б.а.)

⁷ Включително недостроеният т. нар. Коридор № 7, пътната магистрала “Тракия”, дунавски мост № 2 (Видин – Калафат) и пр. Прочее, преди приемането на България в ЕС съгласно програма ФАР за трансгранични сътрудничество бяха предвидени средства за рехабилитация на шосето Плевен – Никопол и за строеж на път Е-80/Е-85 от Ново село до Марица, регион Хасково (Европанорама, 04/2006, с. 13.)

* Точно в този пункт ЕС е жизнено заинтересуван от кооптирането на България към себе си – доколкото и защото това е един от малкото “модуси”, чрез които в някаква степен може да оптимизира собствената си енергийна стратегия, особено след газовата криза от 2006 – 2007 г., когато Русия затвори временно газопровода си към Западна Европа през Беларус. (И по този начин част от Западна Европа се оказва почти в енергийна безизходица.) В този смисъл превръщането на България в страна – член на Евросъюза, през която предстои преминаването на два мощни газопроводи към Западна Европа, се оказва геостратегическа необходимост.

* Съществуват и още два проблема, които политиците от ЕС традиционно предпочитат да премълчават:

Първо, “буксуването” на неговата т. нар. Лисабонска стратегия. (Става все по-ясно, че тя се оказва неизпълнима в предвидените срокове.)

Второ, забавяне изграждането на негова собствена военна доктрина и стратегия – предполагаемо задължително съгласувана в рамките на НАТО, ала повече или по-малко осъществявана в перспектива като **независима** от опекуството на САЩ. Защото, *от една страна*, Северноатлантическият пакт е изправен пред неминуема трансформация. Най-убедителна индикация в това отношение са негативните реакции на неговите традиционни страни членки – освен Великобритания – по отношение американската агресия спрямо Ирак.

От друга страна, освен анализаторите, които твърдят, че на този етап ЕС не би могъл да се справи с тероризма във от участието си в НАТО, съществува и внушителна група техни опоненти, които аргументирано смятат (напротив): за да бъде предотвратен антиамериканския тероризъм, на който често съвършено неоснователно стават “мишени” и европейски страни (като Испания, Италия и др.⁸), целесъобразно би било ЕС да се дистанцира от северноамериканския реваншизъм и милитаризъм, изграждайки съвременно и собствена система за

---

⁸ Имат се предвид атентатите в метрото на Мадрид, в Рим, както включително и вземаните като заложници журналисти, бизнесмени, включително туристи и др. мирни граждани, някои между които бяха екзекутирани. (Прочее, жертви на антиамериканско отмъщение в Ирак освен наемните седем български войници станаха и двама шофьори на тежкотоварни камиони – б.а.)

колективна самозащита.⁹ Следователно, и в този аспект ЕС има потребност да превърне България и Румъния в свои геополитически партньори.

II. Лутаници на българската т. нар. “политическа класа”

В началото на прехода от социалистически тоталитаризъм към буржоазна демокрация и от планова към пазарна икономика и в частност особено след *асиметричното саморазпускане*¹⁰ на Варшавския договор, както и след закономерното разпадане на Съвета за икономическа взаимопомощ между бившите социалистически страни България бе изправена пред *две кардинални дилеми*.

Първата бе свързана с нейната предислокация в отворения за страната световен пазар, разбираана като преориентация в новото международно разделение на труда.

Втората бе обусловена от *хипотетичната необходимост*¹¹ от включване в нова международна военна конфигурация за колективна сигурност.

Поради неподготвеността на българския политически т. нар. “елит” България не успя (това е лично авторово мнение) да се ориентира адекватно в новата глобална ситуация и в частност в предстоящата и за нея евроинтеграция като изключително динамичен процес, представляващ същевременно един от най-ефективните корективи на стихийната глобализация. В това отношение би могло да бъде изрично отбелязано:

1. Мнозинството политици все още не са осъзнали (поради което и не са

⁹ Тази група експерти смятат, че обвързаността на ЕС с НАТО е вече “атавизъм”. Аргументират се чрез изрично оповестената *неангажираност* на Франция и на Германия с американско британската агресия в Ирак. И нещо повече: чрез серия от декларации *изрично осъждат* необоснованата в политически, международен и военностратегически аспект американско-британска окупация на страната.

¹⁰ Саморазпускането се окачествява като “асиметрично”, доколкото Варшавският договор възниква като естествен антипод на конституирания преди него военно-политически пакт НАТО. Обективната историческа логика предполагаше “симетрично” саморазпускане и на двата воено-политически блока.

¹¹ Необходимостта се определя като “хипотетична”, доколкото и защото поне според уверенията на тогавашния посланик на САЩ в България Дж. Пардю, позоваващ се на анализите на Централното разузнавателно управление на САЩ, България в средносрочна перспектива не е заплашена от агресивни попълзновения на съседните ѝ страни.

изживели) един унаследен от миналото *национален комплекс*. Той е: “България е малка (поради което и - безпомощна) в геостратегически аспект страна.” А статистиката показва, че поставена в “ранг-листата” на европейските страни България е по същество съвсем не малка, а в най-точния смисъл на думата “средна” (и като народонаселение, и като територия) държава.

2. Българската левица (представявана главно от Българската социалистическа партия), притискана от своя ляво ориентиран електорат, дълго време съхрани и възпроизведе носталгични нагласи спрямо рухналото геостратегическо статукво. В нейните среди битуваше утопичния възглед за възможност от нова военна интеграция ако не с всички, то поне с няколко бивши партньори от разпуснатия Варшавски договор. (И преди всичко, “естествено”, с Русия.).

От *друга страна*, - в икономически план - лансирани бяха и идеи за нови интеграционни “модели” (или схеми) като напр. възпроизводството на необятния руски, на арабските пазари, включително и интензифициране на икономическото сътрудничество с Китайската народна република и със страните от арабския свят.

3. Българската десница (представявана в началото и средата на 90 – те години на миналото столетие изключително от Съюза на демократичните сили) виждаше едностранчиво развитието на страната в икономически и военностратегически аспект приблизително така: “Съюз ако не единствено, то главно и преимуществено със САЩ!”. На второ място българските “демократи” поставяха НАТО и едва накрая – Европейския съюз...

Прочее, концепцията има своята логика: необходимо е изрично да бъде подчертано, че *идеята за евроинтеграцията на България не е дясна*. За пръв път тя бе оригинално лансирана още през м. декември 1989 г. от идейното течение в бившата Българска комунистическа партия “Път към Европа” и е последователно развивана от нейната наследница – Българската социалистическа партия.

4. Без съмнение обаче, в началото и до края на 90 – те години на миналото столетие между левица и десница в България протече процес на идейна

консолидация, приключил (може би закономерно, може би конюнктурно) с постигането на ... пълен “консенсус”: *“Заедно сме за членство и в НАТО, и в Европейския съюз.”*

Консенсусът бе постигнат чрез огромни електорални напрежения (предимно в БСП), чиито избиратели бяха традиционно антиамерикански, респ. антинатовски и проруски настроени. В опитите на социалистическия политически елит да подготвят “натовизацията” на страната чрез идеологемата, че това би представлявало неизбежен “трамплин” за евроинтеграцията ѝ, в страни от полемиката остана почти не дискутиран третия възможен (и вероятно единствен като изключително ползотворен шанс за страната) вариант – *военен неутралитет*.

Прочее, протеклите тогава политически (включително и политологически) дискусии би могло да бъдат работно систематизирани като *три основни експлицирани концепции*.

Първата би могло да бъде условно означена като *“носталгично – популистка”*. Нейните привърженици (представители предимно на част от левицата) виждаха като единствен гарант на сигурността на България сключването на двустранен военен съюз с Руската федерация.

Концепцията бе популистка, защото инициаторите ѝ *не отчитаха*, че наследницата на бившия Съветски съюз – Русия, абдикира безотговорно от геополитическите и геостратегическите си задължения не само спрямо някогашните си задгранични, но включително и спрямо държавите от собствената си бивша федерация. И наивно би било да се смята, че Русия не просто би могла, но дори и едва ли би желала да се ангажира като традиционен защитник на славянското и християнското население в Югоизточна Европа. Тя просто бе изправена пред собствени трудно решими вътрешни проблеми, свързани включително и със сепаратизма и тероризма на някои от бившите ѝ имперски, принадлежащи към нея народи и държави. И в този смисъл всякакви “пан славянски” сантименти в края на миналото и началото на настоящото столетие представляваха само романтичен славянофилски блян. (Друг е

проблемът, че десетилетие по-късно Русия прояви отново интерес към славянските народи на Балканите и в частност към перипетиите около проблема автономия на сръбската провинция Косово- б.а.).

Втората концепция (за онзи период – 90 – те години на миналото столетие – б.а.) би могло да бъде метафорично окачествена като *“авангардистко оптимистична”*. Нейните представители виждаха осигуряване сигурността на страната единствено чрез включването ѝ във военно-политическия блок НАТО. Десни политици и пригласящи им политолози тръбяха: “България най-после може и трябва да избере “страната на силните”. Партийно неангажирани историци (проф. А. Пантев), интелектуалци (проф. О. Сапарев), общественици контрираха: “Преди обявяването на Първата, както и преди избухването на Втората световни войни в България дежурно се твърдеше, че е избрана позицията на съюзяване именно със “силните”. (А резултатите от съюзяванията с тях се оказаха плачевни!) Знае ли някой кой (или кои) в глобализацията се свят са действително, а не привидно и временно силните?!...”

При тази поляризация почти незабележима остана **третата възможна геостратегическа ориентация** на България . (Нека – с всички уговорки - бъде обозначена като *“златното сечение”*). Става дума за обстоятелството, че всъщност след 1990 г. *България имаше за пръв път неповторимия геостратегически шанс да гарантира сигурността си не чрез Русия или чрез САЩ (респ. чрез НАТО), а директно чрез Организацията на обединените нации, декларирайки и евентуално получавайки свой национален неутралитет.*

Нямаше в страната обаче достатъчно авторитетна партия или коалиция (ако се изключи гражданското обединение “Български комитет за неутралитет”¹²), която да експлицира и да защити тази възможно най-продуктивната за България геополитическа стратегия. (Впрочем, такава бе лансирана многократно от интелектуалци, ала само две от идейните течения в БСП – Обединението за социална демокрация¹³ и Марксистка платформа¹⁴ я

¹² Който, прочее издаде няколко броя на собствено списание и един стойностен научен сборник, озаглавен “НАТО или неутралитет: българската дилема”, С., 2001 г., 248 с.

¹³ С лидер проф. д-р Чавдар Кюранов (б.а.)

отстояваха. Ала останаха в изолация, нещо повече – в следствие бяха принудени дори да се саморазпуснат.)

Резултатът е, че въпреки идейно политическите конфронтации в страната - и без абсолютно задължителния за подобна геостратегическа преориентация референдум - България се “натовизира”. (Любопитно е да се отбележи, че г-н Симеон Сакскобурготски, в интервю в “Аксьон Франсез” преди да изгради своето движение, прераснало в партия НДСВ и преди да стане премиер изразява резерви спрямо подобна – тогава - перспектива.¹⁵)

Според българската десница този акт е “историческо събитие”, според българската левица – “исторически компромис” с оглед превръщането му в “трамплин” за евроинтеграцията на страната. В контекста на вече осъществената (дори, а може би и именно чрез “трамплина НАТО”) евроинтеграция вече могат да бъдат направени относително обективни, т.е. независими в конюнктурно политически аспект изводи и да бъдат лансирани **изследователски хипотези и изводи**, както следва:

А. Евроинтеграцията на България е идеен проект, лансиран за пръв път (още в края на 1989 г.) не от неоформената все още тогава десница, а напротив – от идейното течение “Път към Европа”, реализирало се в бившата Българска комунистическа партия.

Б. Българската десница и до ден днешен смесва и обърква евроинтеграцията на България с нейната “евроатлантическа ориентация”. А всъщност евроинтеграцията е процес, коригиращ включително и смятани за неоспорими атлантическите ценности и по конкретно северно американския вариант за глобализация. Евроинтеграцията предполага – с всички предварителни уговорки – нов модел за глобално развитие и просперитет - т.нар. “**алтерглобализация**”, т.е. процес, чрез който глобалните ресурси и тяхното разумно технологическо използване би могло да се използва за благото на

¹⁴ С председател проф. д.ф.н. Минчо Минчев (б.а.)

¹⁵ “Любопитно е, че голяма част от управляващите, нашата политическа класа, говорят за НАТО като за нещо, без което не може, но забравят реалната цена...” (Цит. по. сб. “НАТО или неутралитет: Българската дилема”, С., 2001, 250 стр., задна корица (б.а.).

цялото човечество, а не за егоистичните домогвания на отделни технически и технологически просперирали страни. (Вж. *Лилов, А., 2007*¹⁶)

В. Българският политически “елит” (включително и левицата) **все още не осъзнават**, че евроинтеграцията по своята дълбока същност представлява процес, ориентиран срещу *стихийната* глобализация, в. т.ч. включително и срещу девиантните прояви на нейната “**американизация**”, изразяващи се в частност като:

- “**пентагонизация**”, т.е. милитаризация на обществения живот в САЩ;
- **екологическо самосъхранение** (срещу което САЩ категорично се обявяват чрез неподписване на Протокола от Киото и на други международни документи, свързани със съхранението и възпроизводството на околната среда);
- **несъблюдаване на човешките права** (и в частност двойния стандарт на САЩ, при който на критика се подлага Китайската Народна Република, Русия и др., а същевременно се извършват американски издевателства в лагера Гуантанамо, в Ирак, в Афганистан; произволно се отвлечат заподозрени от ЦРУ терористи¹⁷. (Симптоматична стойност има изявлението на руския президент В. Путин, който отговорно оповестява: “Историята на СССР има по-малко черни страници от тази на САЩ.” В него, предадено от АФП той обявява, че репресиите на сталинизма са по-малко страшни от войната във Виетнам, атомните удари над Хирошима и Нагазаки и нацисткия режим в Германия. (*standartnews.com/bg* – 24.06.2007)

III. Общение

В геополитически и в геостратегически аспект е възможно да бъдат отбелязани неизвестни “за” или премълчавани “от” българските и задгранични политични факти и съображения, както следва:

Първа група.

---

¹⁶ Л и л о в, А. Диалогът на цивилизациите. Световният и българският преход. Изд. “З. Стоянов”, С., 2004 г., 808 стр.

¹⁷ Вж. Б е р н а р, Ж. . ЦРУ разкрива миналото си, но запазва мълчание за настоящето. *Франс прес*, 04. 07. 2007 г. (<http://www.vsekiden.com/news.>)

1. Евроинтеграцията на България, (а и на Румъния) бе безалтернативна за ЕС. Защото той имаше – и все още има - социално-икономическа, политическа, демографска, етно-конфесионална, инфраструктурна, екологическа, гранично-митническа и пр. потребности, които (макар и частично) биха могли да бъдат решени чрез неговото по-нататъшно разширяване чрез кооптирането на двете балкански страни.

2. ЕС (допълнително съображение), изправен пред предизвикателствата на глобализацията и особено пред икономическата инвазия на Китай, на Япония, Русия, Индия, на другите т. нар. “азиатски тигри”, и особено (само подразбира се) – на САЩ - е принуден да се разширява към страни (каквато е и Р. България), чрез които би могъл да усъвършенства инфраструктурата си и да повиши в този аспект своята глобална конкурентно-способност.

3. Евроинтеграцията е процес, който с изграждащите си структури и дейности поставя на ревизия (макар и все още не официално и за сега само дипломатически учтиво) съществуващата т. нар. “евро - атлантическа общност” и в т.ч. естествено и нейното олицетворение в представителството на военно политическия пакт НАТО. Текат сложни процеси. Налице са, обаче индикатори за определянето им като предстоящи опити за “*де-натоватизация*” (в смисъл на еманципиране от доскорошната всесилна американска опека).

Българските политици обаче като че ли не прозират тази актуална тенденция. В частност десницата продължава да отъждествява “евроатлантическата ориентация” на България с нейната евроинтеграция. Тя не е в състояние да проумее, че след отказа на Съвета за сигурност към ООН да разреши американско-британската агресия срещу Ирак Европейският съюз е вече друг. Той е вече *поляризиран* като съставен от представители на т. нар. “Стара” и на т.нар. “Нова” Европа (съгласно определението на бившия министър на войната на САЩ Доналд Ръмсфелд). Докато “Нова Европа” сервилничи, “Стара Европа” се обявява категорично срещу американския империализъм и милитаризъм.

В “нова Европа” се включват представители главно на страни от бившата социалистическа общност, които ентузиазирани се включиха и някои от тях

остават все още в т. нар. “коалиция на желаещите” за агресия срещу Ирак. “Стара Европа” обединява, на първо място държави, основоположници на ЕС (главно Франция и Германия). И на второ място страни – съоснователи на ЕС преди последните две негови разширявания (с изключение на Англия), които последователно прецениха подкрепата си за американско-британската агресия и поетапно или понастоящем изтеглят изтеглиха военните си контингенти от Ирак.

Казано в резюме: “натовизацията” и евроинтеграцията на България са в определена степен взаимно предполагащи се, ала съвсем не и взаимно припокриващи се процеси. Напротив: евроинтеграцията на България предполага в определена степен дистанциране от проявите на американския милитаризъм (в контекста на неговото отрицание от т.нар. “Стара Европа”).

Втора група факти, съображения, предположения

* **Още с възникването си Третата българска държава** – възстановена благодарение на освободителната Руско турска война (1877 – 1888 г.), изиграла обективно ролята на национална демократична революция¹⁸, се оказва в геополитически и стратегически план **зависима** – преди всичко от т. нар. “велики сили”.

* **Всичките ѝ напъни за независимост** (включително и чрез водените войни – с изключение на Сръбско българската - 1885 г.) се оказват безрезултатни и дори нещо повече- катастрофални за нея.¹⁹

* Известен национален суверинитет България (колкото и парадоксално за непосветените да изглежда) получава едва чрез включването си в световната социалистическа система и в частност чрез кооптирането ѝ икономически в Съюза за икономическа взаимопомощ (СИВ) и във военнополитическия блок Варшавски договор. В тези условия тя разполага, съгласно известната “доктрина Брежнев” с т. нар. “ограничен суверинитет”, позволяваща относителна вътрешно

---

¹⁸ Това становище се споделя от почти всички български историци, работили върху проблемите на българското Възраждане. (б.а.)

¹⁹ Изключение прави Съединението на страната, когато българският народ се изправя срещу т. нар. “велики сили” и отстоява своята национална кауза. (б.а.)

държавна свобода, щото да си позволи да осъществява суверенни действия, включително и волунтаристични прояви от рода на т. нар. “възродителен процес”. (Темпорално е реализиран след кончината на Л. Брежнев, ала безспорно в парадигмата на лансираната именно от него концепция – б.а.).

* След разпада на социалистическата система и саморазпускането на Варшавския договор България изпадна в геополитическа и геостратегическа безтегловност. Десните политици я тласнаха към обвързване с военнополитическия блок НАТО (отричайки всякакъв вариант за неутралитет) и по този начин я поставиха в нова едностранна геополитическа и стратегическа зависимост – този път от САЩ, макар привидно чрез посредничеството на НАТО.

* България се оказва отново зависима страна, принудена да участва в милитаристичните офанзиви на САЩ (по-специално срещу суверенен Ирак), въпреки съпротивата на ООН и на Европейския съюз. Тя бе включена - без допитване до народа и срещу неговото мнение (т.е. без референдум) в американо-британската коалиция на т. нар. “желаещи” (наречена от видни световни интелектуалци – “на принудените”).

Много от принудените държави, осъзнали инсинуацията на Белия дом, твърдящ че Ирак уж разполагал с оръжия за масово поражение (което инспектори на ООН предварително и изрично **оспориха**) вече се оттеглиха от участието си в окупацията на Ирак. България обаче не изтегля своя военен контингент. Защото е приела безусловната си зависимост от САЩ. А нейните политици (независимо дали десни или леви) нямат доблестта публично на признаят: защото страната е зависима от САЩ - чрез доминираните от него Международен валутен фонд и Световна банка за развитие.

* **Оптимистичната хипотеза**²⁰ е, че Република България (като вече

---

²⁰ А. Лилов отбелязва: “Следователно, въпросът не е да се спре глобализацията, а да се направи тя благо за всички участващи в нея страни. Движението на антиглобалистите трябва да прерасне в движение на **алтерглобалистите**. *Изразждането* (курсивът наш – б.а.) на глобализацията в американизация или западнизация трябва да се преустанови. Глобалните икономически мрежи трябва да носят стопански, технологически и социален напредък за всички страни, а не само за богатите сред тях”. (Цит. съч.)

действителен член на Европейския съюз) най-после разполага с необходимата и достатъчна **независимост** спрямо бивши (напр. СССР и неговите правоприменители) и настоящи (разбирай САЩ) “покровители” и като **равноправен член на еврообщността** може би в близко време ще се възползва от предоставените ѝ реални възможности за геостратегически суверинитет. Защото България – именно чрез евроинтеграцията – има най-после реалната възможност да участва най-активно и във все по-динамично разгръщаната се **алтерглобализация**,²¹ представляваща реално противодействие на стихийно разгръщаната се все още глобализация...

---

²¹ В оповестения смисъл от същия автор вж. още: Информационната епоха. (2006) Т. 1. Цивилизациите. Изд. “З. Стоянов” и Университетско издание “Св. Кл. Охридски”, 427 с.; Диалогът на цивилизациите. Световният и българският преход. (2004) Изд. “З. Стоянов”, 808 с.